

HURRIYAT

Mustaqil gazeta

20. A ✓ Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston MK

Gazeta 1996-yil dekabrda chiqarib boshlagan * Elektron manzil: gazhurriyat@mail.ru * www.uzhurriyat.uz * 2019-yil 6-noyabr, chorshanba * № 41 (1153)

ЕТТИ ИҚЛИМ ТАДБИРКОРЛАРИ юртимизда ўз бизнесини йўлга қўйишмоқда

Германиялик Зингфред Шнайдер узок йиллардан буён оиласи билан Нурота туманининг Сентоб қишлоғига келиб дам олади. Бу йил юртимизга ташриф буюрган сайёҳ вилоят марказидаги меҳмонхонада эмас, тоғ этагидаги қўлай, шинам меҳмон уйига жойлашганидан мамнун бўлди.

⇒ 2-бет

МУАММО МУАММОНИНГ КЎПЛИГИДАМИ?

Видео роликни минглаб қизиқувчилар кўрди, тинглади. Уша аёлнинг айтишича: “Ишлайман деганга иш йўқ, иш топганда ойлик маоши етарли эмас, ойлик билан рўзгорни тебратиб бўлмайди, одамлар нима қилсин? Шу сабаб айрим шахслар коррупция, ўғирлик жиноятларини содир этаётганини кўряпман”.

⇒ 4-6-бет

МАФТУНКОР ҚИССАЛАР

Айтганимдек, қисса сарлавҳаси тағига катта, қуюқ қора ҳарфлар билан “Халқ артисти Ботир Зокиров хотирасига бағишланади”, деб ёзиб қўйилганлиги. Бу оташин санъаткорга Хайриддин Султоннинг қисса бағишлагани мени чексиз севинтириб юборди. Чунки...

⇒ 5-бет

• ЯНГИЛИКЛАР • ХАБАРЛАР • ВОҚЕАЛАР

МЕВА-САБЗАВОТЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВА ЭКСПОРТИНИ ОШИРИШ ДАВР ТАЛАБИ

ТОШКЕНТ. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 5 ноябрь куни мева-сабзавотчилик тармогини янада ривожлантириш ва экспортини ошириш, аҳоли томорқаларидан самарали фойдаланишни таъминлаш масалаларига бағишланган видеоселектор йиғилиши ўтказди.

Йиғилишда қайд этилганидек, мамлакатимизда келгуси йилда мева-сабзавот экспортини 2,5 миллиард долларга етказиш, кейинги уч йилда бу кўрсаткични 5 миллиард долларга етказиш имкониятлари мавжуд.

НОРМАТИВ-ҲУҚУҚИЙ ҲУЖЖАТЛАР САМАРАДОРЛИГИ ЯХШИЛАНАДИ

ТОШКЕНТ. Жорий йилнинг 4 ноябрь куни Президентимизнинг “Ҳуқуқий мониторингнинг замонавий механизмлари асосида қонун ҳужжатлари ижросининг самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори эълон қилинди.

Унда норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ижросини таъминлаш самарадорлигини янада ошириш, нотиғри ёки зиддиятли ҳуқуқни қўллаш амалиётига олиб келадиган нормалар пайдо бўлишининг олдини олиш, уларни ўз вақтида аниқлаш ва бартараф этиш назарда тутилган.

АРХИВ ЯНГИ БИНОДА

САМАРҚАНД. Пастдарғом туманида мамлакатимиз давлат архивлари тизими ташкил топганлигининг 100 йиллиги муносабати билан янги архив биноси фойдаланишга топширилди.

Бугунги кунда туман архивида 71 минг 564 та сақлов бирлигидаги ҳужжатлар мавжуд. Барча қўлайликларга эга янги бинонинг ишга туширилиши мазкур ҳужжатларнинг сифатли сақланиш имкониятини таъминлайди.

ЗАМОНАВИЙ АГРОСАНОАТ КЛАСТЕРИ

ҚОРАҚЛПОҒИСТОН. Ҳудудда замонавий агросаноат кластери ташкил этилади. Вазирлар Маҳкамасининг бу ҳақдаги тегишли қарори лойиҳаси муҳокама учун эълон қилинди.

Ҳужжатга кўра, “Қорақалпоқпахтасаноат ҳудудий бирлашмаси” АЖ қайта ташкил этилади. Унинг базасида масъулияти чекланган жамият шаклидаги “Qoraqalpog'iston agrocluster” замонавий агросаноат кластери иш бошлайди.

МУРОЖААТЛАР НАТИЖА БЕРДИ

СУРХОНДАРЁ. Қўмқўрғон тумани ҳокими Раҳматулла Гаппоров чекка ҳудуддаги “Қаттақўл” маҳалласида ўтказилган сайёр қабулдаги мурожаатлар ижроси билан танишиш мақсадида “Қаттақўл”, “Оқтом”, “Қўганли”, “Ариқошган” маҳаллаларида бўлди.

“Қўганли” маҳалласидаги турмуш шароити оғир бўлган Зулфия Ражабованинг мурожаати бўйича туман ҳокими ушбу хонадонда бўлиб, янги қуриладиган турар-жойлар лойиҳаси билан танишди ва қурилиш ишлари бошланди.

“Оқтом” маҳалласидаги ички йўللarga тош тўкилиб, жорий таъмирланди.

ШИФОКОРНИ ТАҲҚИРЛАШНИНГ ОҚИБАТИ

НАВОИЙ. Бош прокуратура матбуот хизматининг хабар беришича, Учқудуқ туманида тез ёрдам шифокорларини таҳқирлаган шахслар 15 суткалик қамоқ жазосига ҳукм қилинди.

Маълум бўлишича, мазкур фуқаролар Мазмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 9-та моддасида назарда тутилган ҳуқуқбузарликларни содир этган. Уларга нисбатан жараима ҳам тайинланган. Фуқаро К.Х. муҳалладан Жиноят кодексининг 168-моддаси (фирибгарлик) билан ҳам судланган.

Ўз мухбирларимиз.

► Тақдимот

УшА фотоси

“Арқадагининг бахтли замони”

Тошкентда Туркменистон Республикаси Президенти Гурбангули Бердимухамедов китоблари тақдими бўлиб ўтди

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Туркменистон Президенти Гурбангули Бердимухамедовнинг олиб бораётган оқилона сиёсати

натijasida ўзбек ва қардош туркман халқлари ўртасидаги ҳамкорлик ришталари ривожланиб бормоқда.

2

► Бизнинг суҳбат

Абдулазиз МАНСУР:

“Халқимиз тақлиқларга қарамай ғинсиз яшамасан”

Кейинги уч йил орасида муқаддас ислом динининг инсонпарварлик моҳиятини очиб бериш, ёш авлоднинг гуманистик ғоялар, миллий ғурур ва ифтихор руҳида тарбиялашдан иборатдир. Маълумки, юртимиз асрлар давомида жаҳон цивилизациясининг ажралмас қисми, ислом маданияти марказларидан бири бўлиб келган. Ҳар қандай таъжовусларга, чеклашларга қарамай, халқимиз қалбидаги исломга бўлган имон сўнмади. “Чингизу Боту тиг”лари, советларнинг отиш-чопишлари, сургун-авақталари ҳам чин мусулмонларнинг эътиқодларига зарар етказолмади. Кишиларимиз динсиз яшамадилар. Бу жараён, яъни исломий таълим-тарбия яқин тари-

қамга кўп соҳаларда эришилди ҳам. Кейинги ўттиз йилда эса ана шу “тарбия” оқаваларини тозалаш йўлида бир қадар жидду жад қилинди. Тарихда яшаб ўтган улғу алломаларимизнинг хоки туроблари устида мақбаралар қурилди, йиллар давомида қаровсиз қолган азиз жойлари зиёратгоҳларга айлантирилди. Уларнинг ислом дини ва дунёвий билимлар билан боғлиқ асарлари, одоб-

ахлоқ борасидаги дурдоналари халққа етказилди ва бундай хайрли ишлар давом эттирилмоқда. Аммо динсизликка асосланган коммунистик ғоя бир неча авлоднинг онгу шуурини бузишга улгурган эди. Оқибат эса маълум: мамлакатда коррупция, порахўрлик, халқ мулкни талон-торож қилиш... Уларни бартараф этишга қаратилган қонунлар етарли. Аммо фақат заминий қонунлар

билангина инсоннинг нафсини жиловлаб бўлмаслиги азалдан аён. Шу боис ҳам ота-боболаримиз диний таълимга катта эътибор беришган. Шу маънода Туркистонда бу масала қандай тартибда ечилган?

АБДУЛАЗИЗ МАНСУР. — Аввало шунини айтиш керакки, Мустақилликдан сўнг, айниқса, кейинги икки-уч йил орасида Ўзбе-

кистонда ёшларга диний таълим бериш борасида ижобий ўзгаришлар давом этмоқда. Ҳозирда мамлакатимизда ўн битта мадраса, иккита диний олий таълим муассасаси, битта Ислом академияси фаолият юритмоқда. Бундан ташқари, ўнлаб араб тили курслари ва бошқа диний таълим билан боғлиқ муассасалар ишлаб турибди. Халқаро ислом цивилизацияси марказининг биноси ишга тушиши билан эса уларнинг сони янада ортади.

3

“Аркадагининг бахтли замони”

Тошкентда Туркменистон Республикаси Президенти Гурбангули Бердимухамедов китоблари тақдими бўлиб ўтди

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхона-сида Туркменистон Президенти Гурбангули Бердимухамедов асарларида маданият ва санъатнинг халқлар ўртасидаги дўстлик ва биродарлик алоқаларини мустаҳкамлашдаги аҳамиятини ёритилишига бағишланган маънавий-маърифий тадбир ана шундай саноат-халқларнинг амалдаги ифодаси бўлди.

Анжуманда Туркменистон Президентини қаламига мансуб “Маданият — халқнинг бебаҳо жавоҳири”, “Туркман маданияти”, “Тинчлик мусиқаси, дўстлик ва биродарлик мусиқаси”, “Бахш — халқ бахтининг даракчиси” номли китоблари хусусида сўз борди. Шунингдек, Тошкент давлат иқтисодиёт университетида “Туркменистон Президенти Гурбангули Бердимухамедов асарларида маданият иқтисодиёти ривожлантириш ва халқ фаровонлигини янада ошириш масалалари” мавзусида илмий-назарий конференция ҳам бўлиб ўтди.

Илмий анжуманда Туркменистон Президентининг туркман, инглиз ва рус тилларида нашр қилинган “Аркадагининг бахтли замони”, “Туркменистоннинг улкан зафарлар ва саодатли йиллари”, “Туркменистон барқарор ривожланиш мақсадларига эришиш йўлида” ва “Туркменистон — фаровонлик ва тараққиёт мамлакатини” сингари китобларининг тақдими ўтказилди.

“Аркадагининг бахтли замони” (аркадог — орқа тоғ маъносини беради) асари орқанда тоғдек собит суянчинг борлиги нақадар улкан бахт эканлиги тарихий-илмий асосларда баён этилган. Маърифатга эш халқ йўлбошчиси, юрт барқарорлигини ўйлаб сиёсат юритаётган раҳнамоси борлиги атрофича баён этилган.

Туркменистон Президенти асарларида мамлакат турмушининг маданий ўсиши, элнинг эртаси обод бўлишида баркамол авлодни воғга етказиш муҳим аҳамият касб этиши таъкидланган. Жисмонан соғлом, руҳан тетик

ўсмир-ёшлар эртанинг яратувчиси эканлиги содда-самимий ифодаларда баён этилган.

Сир эмас, туркман ва ўзбек халқларининг маданияти ва санъати асрлар давомида уйғун ривожланиб, бир-бирини тўлдириб келди. “Гўрўғли”, “Авазхон”, “Ошиқ Ғариб ва Шохсанам”, “Хондалли” каби дostonлар ҳар бир ўзбек ва туркман учун бирдек қадрлидир.

Маълумки, бугунги кунда Туркменистон замонавий тараққиёт йўлидан дадил одимламоқда. Туркман қардошларимизнинг мамлакат иқтисодиётини юксалтириш ва халқнинг фаровон ҳаётини таъминлаш борасида эришаётган ютуқлари халқроқ доирада ҳам эътироф этилаётган. Мазкур асарларда туркман миллий маданияти энг қадимги давр тараққиётининг юзага келишидан бошлаб, то бугунги кунгача ривожланишда давом этиб келаётганига алоҳида урғу берилган.

Шунингдек, қўшни мамлакатлар билан ўзаро манфаатли иқтисодий алоқаларни мустаҳкамлаш, транспорт коммуникация тизимини ривожлантиришга устувор аҳамият қаратиш лозимлиги асарлар баёнида айтиб ўтилган. Туркменистонда амалга оширилаётган ижтимоий-иқтисодий ислохотларнинг мазмун-моҳияти ва аҳамияти атрофича таҳлил қилинган.

Тадбирларда Ўзбекистон Фанлар академияси аъзолари, иқтисодий олимлар ҳамда таниқли маданият ва санъат намояндalари, ёзувчи-шоирлар, профессор-ўқитувчилар, Туркменистоннинг Ўзбекистондаги элчихонаси вакиллари ҳамда ОАВлари вакиллари иштирок этди.

Унда сўзга чиққанлар Туркменистон Президентининг китоблари юксак баъдий ва илмий-оммабон қимматга эга эканини алоҳида таъкидладилар. Сўнгги пайтларда Ўзбекистон ва Туркменистон мамлакатлари ўзаро ҳамкорликни янада юксалтиришга жуда катта эътибор бераётганини мамнуният билан қайд этишди.

Ўз мухбиримиз.

Имконият

Навоий шаҳрида замонавий тиббиёт клиникасини қуриб, маҳаллий аҳолига хизмат кўрсатишни мақсад қилган америкалик Марк Энтони Уинтерс тадбиркорлигини расмийлаштириш учун яқинда Навоий шаҳар Давлат хизматлари марказига ташриф буюрди. Хорижлик ҳамкорга яшил йўлак тамойили асосида хизмат кўрсатилди. Инвесторлар учун ажратилган алоҳида хонада ҳужжатлар қабул қилиниб, банк тўловлари ва барча хизматлар шу ернинг ўзида амалга оширилди. Бизнесмен юртимизга 42 миллион АҚШ доллари миқдорида сармоя киритди.

Етти иклим тадбиркорлари

юртимизда ўз бизнесини йўлга қўйишмоқда

— Аҳолига 24 соат тиббий хизмат кўрсатадиган тез тиббий ёрдам клиникасини яқин муддатларда қуриб фойдаланишга топшироқчимиз, — дейди тадбиркор ўз режалари ҳақида гапирар экан. — Бизнесни Навоийда бошлашдан мақсад, юк ташишга қулай бўлган эркин иқтисодий зонанинг шу ҳудудда жойлашганидир. Кейинчалик тиббиёт соҳасидаги фаолиятни республика бўйлаб кенгайтироқчимиз. Менга маъқул бўлгани, бизнес лойиҳани бошлаш учун расмий ҳужжатлар ҳеч бир овозгарчиликсиз 15 дақиқа ичида расмийлаштирилди. Америкада ҳам аҳолига давлат хизмати кўрсатадиган марказлар мавжуд. Қўрилиши, жиҳозланиши, замонавийлиги, хизмат маданиятида бизникдан деярли фарқ сезилмади.

Вилоятнинг асосий етакчи кучи бўлган қишлоқ хўжалиги соҳасига ҳам хорижликлар даромад манбаи сифатида катта қизиқиш билдиришмоқда. Эронлик Али Шомурод Хатирчи туманидан 1000 гектар ерга полиз экинлари экиш, боғ барпо этиш ниятида 6 миллион АҚШ доллари миқдорида сармоя киритиб, ўз фаолиятини Хатирчи туман давлат хизматлари маркази орқали расмийлаштирди.

— Тўрт кундан буён вилоятнинг унумдор ерларини кўздан кечириш мақсадида Конимех, Нурота ва Хатирчи туманларида бўлдим, — дейди у. — Сармоядор шерикларимиз билан маслаҳатлашиб, Хатирчи ерларини маъқул топдик. Бу ҳудуднинг ери унумдор, тупроғи деҳқончиликка қулай, суви ширинлиги билан эътиборимизни тортди. Томчилаб суғориладиган боғлар, узумзор-тоқзорлар барпо этишмоқчимиз, сабзавот экинлари етиштироқчимиз. Маҳаллий деҳқонлар тажрибасидан фойдаланиб, ҳамкорликда фаолият юритишни кўзлаб турибмиз.

Ана шундай хайрли ишга бел боғлаган яна бир корхона — Хитойнинг «XINGYAO» масъулияти чекланган жамияти Нурота тоғларидан мрамор тошларини қазиб олиш, майдалаш, пардозлаш ишлари билан шуғулланиш ниятида ўз технологияларини юртимизга киритмоқда. Мазкур хорижий корхона ишга тушиши билан 15 нафар маҳаллий аҳоли иш ўрнига эга бўлади. «XINGYAO» МЧЖ Нурота тумани давлат хизматлари марказидан рўйхатдан ўтказилди. Бунинг учун овоза бўлиб вилоят марказига келишга ҳоҳат қолмади, боиси, туманда янгидан қуриб битказилган барча қулайликларга эга замонавий бино шаҳарникидан асло қолишмайди. Шу ўринда айтиб ўтиш жоиз, марказнинг ана шундай янги бинолари Навоий шаҳри ва Конимех, Учқудук, Навбахор туманларида ҳам фойдаланишга топширилди. Замонавий ресепшн, электрон навбат, маълумот олиш учун монитор, онлайн хизмат олиш учун инфокичмиз, сабзавот экинлари етиштироқчимиз. Маҳаллий деҳқонлар тажрибасидан фойдаланиб, ҳамкорликда фаолият юритишни кўзлаб турибмиз.

қабул ойнаси фуқароларга хизмат кўрсатмоқда. Туман марказларида иш бошлаган ушбу муҳташам бинолар минглаб аҳолининг оғирини енгил, узогини яқин қилиш, қулай ва сифатли хизмат кўрсатиш билан бир қаторда, хорижий ва маҳаллий тадбиркорларнинг бизнес лойиҳаларининг амалга ошишига замин яратиб, улкан имкониятлар эшигини очаётди.

— Вилотимизда давлат хизматлари марказлари орқали жорий йилнинг ўзидаёқ 321 та хорижлик инвестор тадбиркорлик ишини давлат рўйхатидан ўтказди, — дейди Давлат хизматлари Агентлигининг Навоий вилоят бошқармаси бошлиғи Баҳодир Тошев. — Марказларда инвесторлар учун яшил йўлак тамойили асосида сифатли хизмат кўрсатиш йўлга қўйилган. 30 дақиқа ичида чет эллик сармоядор Ўзбекистонда бизнес бошлаши учун рухсатномага эга бўлмоқда. Бундан ташқари, жорий йилда давлат хизматлари марказидан рўйхатдан ўтган 9660 нафар маҳаллий тадбиркоримиз бунёдкорлик, саноат, ишлаб чиқариш, кичик бизнес ва туризмин ривожлантириш

да ўз хиссасини қўшиб, янги марраларни забт этаётди. Уларнинг 4319 нафари яқка тартибда фаолият юритаётган тадбиркорлардир.

Навбахор туман давлат хизматлари марказида меҳмон уйлари қуриш учун ҳужжатларини йил бошида расмийлаштирган “Муҳаббат боғи” оилавий корхонаси қисқа фурсатда тоғ ён бағирларида замонавий, бежирим қўринишдаги 27 та меҳмон уйини қуриб фойдаланишга топширди. Шунингдек, ушбу тумандан Нодир Қодиров ҳам «Учтўт жавоҳирлари» оилавий корхонасини очиб, тадбиркорлик ишини туризм ва меҳмонхона бизнесини ривожлантиришдан бошлади. Оилавий корхона томонидан Навбахорнинг Нурота замини билан боғлаб турадиган магистраль йўл ёқасидаги чашма суви оқиб турган тоғли масканда тўртта меҳмонхона бизнеси тикланиб, сайёҳларга хизмат кўрсата бошлади.

Германиялик Зингфред Шнайдер узок йиллардан буён оиласи билан Нурота туманининг Сентоб қишлоғига келиб дам олади. Бу йил юртимизга ташриф буюрган сайёҳ вилот марказидаги меҳмонхонада эмас, тоғ этагидаги қулай, шинам меҳмон уйига жойлашганидан мамнун бўлди.

— Турмуш ўртоғим билан Сентоб тоғларини томоша қилишни хуш кўрамыз, — дейди меҳмон таассуротларини ўртоқлашиб. — Бизни осмонлар баланд чўққилар, ундаги шаршара, булоқлар, хилма-хил ўсимликлар дунёси ўзига ром этган. Бу ерда ёввойи табиатни учратиш мумкин. Баъзида тоғ чўққиларида кунлаб қолиб кетамиз. Қолаверса, Сентоб одамларнинг маданияти, қадрияти, миллий удумлари ва ошхонаси бизга жуда маъқул. Айниқса, 2136 метр баландликдаги Фодилвон тоғ чўққисига чиқишнинг завқи ўзгача!.. У ердан қишлоқ кафтдек кўринади. Ана шундай бетакорр табияти билан юртингиз жуда нодир бойликларга эга. Эндиликда экотуризмнинг ривожланишига, сайёҳлар учун яратилган имкониятлар бизни янада мамнун этди.

Олис қишлоқларимизда ҳамкорлик фаолиятини олиб бораётган, инвестиция қилитган ва киритаётган ёки маҳаллий аҳоли билан бирга меҳнат қилаётган ёхуд сайёҳ сифатида ташриф буюрган минглаб хорижликларни жамоат жойларида учратишимиз кўнлик ҳодисага айланди. Муҳими, ҳар бир қўйилган қадамнинг хайрли экани, юрт раванга йўлида хизмат қилишидир.

Ҳилола ИСМАТОВА
Навоий вилояти.

Изланиш

Сир эмас, дунёда ер ости қазилма бойликлар тобора камаймоқда. Шу боис дунёдаги етакчи давлатлар энергия истеъмолини қайта тикланувчи энергия турлари — қуёш, шамол, ер ости иссиқлиги ва биомассалардан олишда анча илгарилаб кетган.

Қуёш коллекторлари: Ҳам арзон, ҳам қулай

Европа давлатларида қуёшли кунлар деярли сезилмайди, борида ҳам жуда самарали фойдаланади. Улар замон талаблари асосида янги инновацион технологияларни ишлаб чиқаряпти ва табиийки, маҳсулотини бутун дунёга сотмоқда.

Бизда-чи? Ўзбекистонимиз — серқуёш ўлка, қуёшли кунларимиз қарийб 300-330 кунни ташкил этади. Аммо ундан оқилона фойдаланилмайми?

Албатта, бу борада эришилаётган ютуқлар билан мақтана олмаимиз. Чунки турли йўналишларда муқобил энергия манбаларини қўллаш бўйича ҳали амалга ошириш лозим бўлган ишларимиз кўп. Тўғри, мазкур соҳада ишлар кетяпти, ҳаракатлар тўхтаб қолгани йўқ.

Таҳлилларга қараганда, қуёш энергиясидан биноларнинг иситиш, иссиқ сув билан таъминлашда фойдаланиш масштаби

кенгаймак экан. Бунга сабаб амалда фойдаланилаётган манбалар тизимига солиштирганда геотизим қурилиши учун кетадиган капитал сарфларнинг юқорилигида.

Шу боис қуёш коллекторлари нархлари ва ушбу тизимдаги мавжуд нарх-навои пасайтириш йўллари кидириб топиш дунё геотехника илмининг асосий вазифаларидан бирига айланган.

Вужудга келган бундай вазиятда иссиқлик таъминоти тизимларида қуёш иссиқлик энергиясидан фойдаланиш самарадорлигини оширишнинг асосий резервларини аниқлаш ҳамда баҳолаш мақсадида уларни соддалаштириш, ишончилигини ошириш ва нархини арзонлаштириш жуда долзарб масалалардан бирига айланди.

Ҳозирги кунда турар-жой биноларида қўлланилаётган сув

иситгичлар хоналарни иситиш амалда иссиқ сув билан таъминлашда, асосан, икки ва бир қон турли қозонлардан фойдаланилган. Уларнинг ишлаш жараёнини ўрганиб чиқадиган бўлсак, тизимнинг самарали фаолияти қатор шартларини кўндаланг қўяди.

Мисол учун, буларга табиий газнинг ва электр энергияси, таъминлашда бўлиши шулар жумласидандир. Вазиятдан келиб чиқиб, қуёш иссиқлик таъминоти тизимлари аниқлаш ҳамда баҳолаш мақсадида уларни соддалаштириш, ишончилигини ошириш ва нархини арзонлаштириш жуда долзарб масалалардан бирига айланди.

Ҳозирги кунда турар-жой биноларида қўлланилаётган сув

циклик энергияси олишнинг жамиятимиз, унинг иқтисодиёти, аҳоли фаровонлигини таъминлашдаги ўрни нақадар муҳимлиги ҳисобга олиб, илмий тадқиқот олиб бораёмиз.

Тадқиқотнинг мақсади қуёш коллекторларига эга бўлган қуёш иссиқлик таъминоти тизимлари самарадорлигини ошириш, унинг асосий резервларини аниқлаш ва баҳолаш ҳамда ҳаётга жорий этишнинг рациональ йўллари ва истиқболли йўналишларини аниқлашдан иборат. Бу йўналишлар иссиқлик энергиясини қуёш коллекторидан иссиқлик аккумуляторига, ундан кейин эса истеъмолчиларга етказиб беришда температур потенциалининг йўқолишини минималлаштиради.

Яна бир аҳамиятли томони шундаки, қуёшли сув иситгичлар хоналарни иситиш ва иссиқ сув билан таъминлашда қўлла-

уларни сув иситиш учун энергияга айлантиришга қодир. Яратилаётган қурилма иссиқлик миқдорини 3-4 кунгача ўзига сақлаб туриш имкониятига ҳам эга.

Қолаверса, қуёш энергиясида ишловчи қурилмалар, яъни бугунги кунда қўлланилаётган қуёш коллекторларининг бак аккумулятори юқори қисмига ўрнатилган бўлиб, қуёшли сув иситгичлари оқар циркуляция тизими асосида ишлаши учун мослаштирилган.

Ҳоҳлаймизми йўқми, бу усул бир қатор муаммоларни юзага келтиради. Жумладан, қурилма бак аккумуляторнинг юқори қисмида ҳамда бино ташқарисидан жойлаштирилиши иншоот томининг конструкция бўлимларида оғирлик тушиши, шунингдек, об-хавонинг кескин совиб кетиши оқибатида иссиқлик тез йўқолишига олиб келади.

Тошкент архитектура-қурилиш институти раҳбарияти қўмағида чуқур илмий изланишлар натижасида яратилаётган қурилмаларимиз эса янада такомиллаштирилган бўлиб, бундай салбий ҳолатлар кузатилмаслиги инобатга олинган.

Турар-жой биноси учун аккумулятор баки хонанинг ичкари қисмига мослаштирилиб, қуёш коллекторининг юзаси 2,1 м², аккумулятор баки 200 литр бўлган қуёшли иссиқ сув таъминоти тизимининг насосли

экспериментал тенди монтаж қилинди. Табиий шароитда дастлабки синновлар ўтказилди. Натижа ёмон эмас: қурилма нормал ва хавфсиз ишлаш қобилиятига тўлиқ эга.

Ҳозирги пайтда тенднинг ўлчаш асбоблари билан жиҳозлаш, тизимнинг асосий иссиқлик техникавий кўрсаткичларини аниқлаш, қиш мавсумида қуёш коллекторининг меъёрида ишлаши ҳамда музлаб қолишининг олдини олиш, шунингдек, қурилманинг энергияни қуёш нури орқали ўзи олиб, ўзи ёниб, ўзи ўчадиган, яъни алтернатив тарзда ишлашини таъминлаш бўйича ҳам катта изланишлар олиб бораёмиз.

Бир неча йиллардан бери олиб борилаётган илмий изланишлар асосида қуёш коллекторларининг мукамал ва соддалаштирилган автоматик тизими ишлаб чиқилипти. Унга келгусида патент олиб, халқимизга ҳар томонлама хавфсиз ва мақбул бўлган қурилмаларимизни етказиб бериш ниятидамыз. Бу эса нафақат муқобил энергия манбаларидан самарали фойдаланишни йўлга қўйиш, балки аҳоли турмуш тарзини яхшилашда ҳам жоятда муҳим ўрин тутади.

Шариф ҚАРШИЕВ,
Тошкент архитектура-қурилиш институти докторанти.

► Мутулаа

Ҳаётда баъзи воқеалар хотирангга қўғошин сингари шундай қуйиб қоладики, кўп йиллар ва ҳатто бир умр унинг тафти, ҳароратида юрасан киши.

Бу гапларни бошимдан ўтказганим учун рўй-рост ёзямман. Чин юракдан атай: 1991 йилнинг ноябрь ойи мен учун ғоят қувончли ва бутун умр эсда қоларли бўлди. Ўзбекистон Республикасининг Биринчи Президенти Ислам Каримов Фармонига биноан “Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият ходими” фахрий унвони билан тақдирланган кунларим эди. Ҳар тарафдан табрик ва қутловлар ёғилди. Қалб деганингиз ниҳоятда кенг бўларкан — шундай улкан қувончларни бағрига сиғдира олганига ҳали-ҳануз ҳайронман...

Мафтункор қиссалар

таниқли ёзувчи Хайриддин Султоннинг
“Кўнгил озодадур” китобини ўқиб...

Чинакам адабиёт ихлосманди ҳамиша яхши китоб, яхши асарни излаб, қутиб яшайди. Шундай асарга дуч келган кун унинг учун ҳақиқий байрам бўлади.

Ўша йили ашаддий китобхон бўлган камина учун яна бир қувончли воқеа бўлгани кечагидай ёдимда. У пайтларда адабий нашрлардан эди. Адабиётимизда яратилаётган энг янги ва сара асарлар даставвал шу журналда юз кўрсатарди.

Ўша даврларда адабиётга қизиқувчилар жуда кўп бўлармиди, деб ўйлайман. Нега десангиз, почтачилар “Шарқ юлдузи” журналини от, велосипед ёки мотоциклларда ташиб юрганини жуда кўп кўрганман.

Котиба қиз келтирган журнални одатдигидек ҳис-ҳаяжон билан варақлай бошладим. Нигоҳим беихтиёр ёш ва истеъдодли ёзувчи Хайриддин Султоннинг “Ажойиб кўнларнинг бирида” қиссаси устида тўхтади.

Журнал асарни меҳр билан жойлаштириганди. Қисса бошланувидан олдин бир саҳифада беадат илхом билан қўшиқ қуйлаётган санъаткор сурати берилганди.

Сурат тағида эса:

Сен узок яшайсан, ҳаммадан зиёд
Ҳали той-чоқларинг ўйнаб юрибди,
— деган шеърини сатрлар.

Иқтидорли рассом Хайрулла Лутфуллаев моҳирлик билан чизган суратдаги одамни дарҳол танидим. Қўлида микрофон тутганча, борлиги ҳаяжонга тўлиб қуйлаётган санъаткор Ботир Зокиров эди!

Айтганимдек, қисса сарлавҳаси тағига катта, қуюқ қора ҳарфлар билан “Халқ артисти Ботир Зокиров хотирасига бағишланади”, деб ёзиб қўйилганди. Бу оташин санъаткорга Хайриддин Султоннинг қисса бағишлагани мени чексиз севинтириб юборди. Чунки...

Ер юзи тан олган ва қойил қолган биринчи космонавт Юрий Гагарин Тошкентга келади. Навоий театрида тарихий учрашув бўлади. Учрашувда: “Ўзбеклардан адабий нашрлардан эди. Адабиётимизда яратилаётган энг янги ва сара асарлар даставвал шу журналда юз кўрсатарди.

Ўша даврларда адабиётга қизиқувчилар жуда кўп бўлармиди, деб ўйлайман. Нега десангиз, почтачилар “Шарқ юлдузи” журналин от, велосипед ёки мотоциклларда ташиб юрганини жуда кўп кўрганман.

Котиба қиз келтирган журнални одатдигидек ҳис-ҳаяжон билан варақлай бошладим. Нигоҳим беихтиёр ёш ва истеъдодли ёзувчи Хайриддин Султоннинг “Ажойиб кўнларнинг бирида” қиссаси устида тўхтади.

Журнал асарни меҳр билан жойлаштириганди. Қисса бошланувидан олдин бир саҳифада беадат илхом билан қўшиқ қуйлаётган санъаткор сурати берилганди.

Сурат тағида эса:

Сен узок яшайсан, ҳаммадан зиёд
Ҳали той-чоқларинг ўйнаб юрибди,
— деган шеърини сатрлар.

Иқтидорли рассом Хайрулла Лутфуллаев моҳирлик билан чизган суратдаги одамни дарҳол танидим. Қўлида микрофон тутганча, борлиги ҳаяжонга тўлиб қуйлаётган санъаткор Ботир Зокиров эди!

Айтганимдек, қисса сарлавҳаси тағига катта, қуюқ қора ҳарфлар билан “Халқ артисти Ботир Зокиров хотирасига бағишланади”, деб ёзиб қўйилганди. Бу оташин санъаткорга Хайриддин Султоннинг қисса бағишлагани мени чексиз севинтириб юборди. Чунки...

тимойи фаолиятини теран ўрганган ёзувчи.

Абдулла Қодирийнинг “Меҳробдан чаён” асари асосидаги киносценарий ва “Раъно гулининг суви”, “Андиша”, “Шоирона, дарвешона бир маъно” каби эсселар китобхонлар томонидан қизгин қарши олинган.

Адиб буюк шоир ва давлат арбоби Заҳириддин Муҳаммад Бобур ҳақида “Саодат соҳили”, “Ой ботган паллада”, “Паноҳ”, “Нуқта” каби қисса ва ҳикоялар, “Бобурийнома” номли маърифий роман яратган. Зукко китобхон бу асарларда истеъдодли ёзувчи ўзини буюк шоирга руҳан яқин тутганини яққол ҳис қилади.

Адабиётшунос олим, филология фанлари доктори, профессор Баҳодир Карим китобга сўз бошисидан ёзганидек, тақрор ўқиш асарнинг сирли, яширин қирраларини, аввал қўрилмаган файзли томонларини англашга ёрдам беради. Қайта мутулаа бадиий асарнинг, олим айтганидек, янги бир давру давронини бошлаб бериши мумкин.

Ўзбек адабиётида Заҳириддин Муҳаммад Бобур ҳақида қўлаб асарлар яратилган. Аммо “Саодат соҳили” қиссаси уларнинг энг яхшиларидан бири ҳисобланади. Асарда буюк шоир ҳаётининг сўнгги давлари улкан маҳорат билан тасвирланади.

Она диёрига қайтиш ихтиёри қўлидан кетган “қаландар” шоҳнинг ҳаёти китобхонни буткул ўзига боғлаб олади. Биргина шох эмас, балки қўчаларда саргардон бўлган Бахштурқ, ўзга элларда даҳшатли ўлим топан Бобуқул, ҳаёнгашта аллома Ҳофиз Қуйқийнинг тақдири турли-туман воқеалар таъсирида намоён бўлади.

Китобхон Бобурдай улуг зотнинг тақдирига, ҳаётига раҳми келади, ачинади, бу буюк инсоннинг юрт армони ва соғинчи билан йўғрилган изтиробларига шерик бўлади.

Китобдаги гўзал қиссалардан бири, юқорида таъкидлаганимиздек, “Ажойиб кўнларнинг бирида” асаридир.

Қиссада Султон, Абдулла ва Камолнинг Ботир Зокировнинг уйига бориш воқеалари, айниқса, жуда таъсирчан тасвирланган. Бу воқеалар замирида дунё таниган санъаткорнинг чин инсоний қиёфаси намоён бўлади. Унинг мумтоз адаби-

ёт, айниқса, Алишер Навоий асарларининг чин муҳиб экани қуйидаги воқеада ишонарли тарзда берилган.

“Камол кресло ёнидаги пастак стол устида ётган альбомлар, даста-даста китоблардан бирига қўл чўзди.

— Кўрсам майлими, Ботир ака?

— Навоий! — деди Камол, сабзиранг муқовали қалин китобни аста варақлаб.

— Ҳа, кеча оқшом дадам раҳматли эсимга тушиб кетди. Бу китоб улардан ёдгор. У киши узун киш кечалари мана шундай деразининг олдида, эски китобларни варақлаб ўтирардилар. Мен жимгина томоша қилишни яхши кўрадим. Бир кун “Ҳадеб нимани қидираверасиз, дада?” деб сўраганим эсимда. Дадам, қулдилар-да, “Ўзимни қидиряпман, ўғлим, — дедилар. — Мана, қулоқ сол: “Эл не-тиб топгай мениким, мен ўзимни топмасам”. Мир Алишер мана шундоқ деганлар, ўқингми?”

Учрашувда Ботир Зокировнинг юксак дид ва билим эгаси эканлиги кўринади. “Навоийдан, Фузулийдан, Машрабдан айтишим керак эди. Қандоқ тоза, маъноли сўзлар бор экан уларнинг асарларида! Фузулийни қаранг-а: “Фалак ёнди оҳимдан, муродим шаъми ёнмасму?”, Халқ қўшиқлари-чи? “Дутор чалиб ўтирсам, тори узилиб кетди, Ёрим эсимга тушиб кўнглим бузилиб кетди...”

“Сезаянсизми, қанчалик соф, содда, мардона! Ахир, мен шуларни эшитиб улгайганман, отам ҳам, онам ҳам айтишар эди. Мен кўп адашдим, кўп”.

Меҳмонлар атоқли санъаткорнинг уйида яйрайди. Бой таассуротлар олади. Гурунда Ботир Зокировнинг “Касалдан гаплаган одам, баттар касал бўлади”, деган гаплари у кўп изтироблар чекканидан дарак беради. Икки марта юрак ҳуружини бошидан кечирган зот ўлимни бўйнига олиб қўшиқ айтади. Айниқса, у вафот этгандаги ҳолат жуда-жуда оғир. “Укалари, шоғирдлари сўнгги манзил олдида, “Баҳор” концерт залида буюк санъаткор айтган қўшиқларни видолашувда айтиб туришди. Ох, юраклар эзилар манзара”.

Шу ўринда муҳим бир нарсани алоҳида қайд этмоқ керак. Хайриддин Султон ўзбек адабиётида таниқли ҳикоянавис ёзувчи сифатида ҳам танилган. Унинг “Умр эса ўтмоқда”, “Ё, Жамшид!”, “Дунёнинг сирин”, “Дўстим Эсонбой”, “Қоғоз гуллар”, “Ой ботган паллада” ҳикоялари аллақачон ўқувчиларнинг бадиий мулкига айланган.

Китобдаги Юрий Нагибин, Василий Шукшин, Валентин Распутин, Нодар Думбадзе, Дино Буссанти каби ёзувчилар ижодида қилинган таржималар семимли адибимизнинг таржимонлик борасидаги юксак салоҳиятидан далолат беради.

Бир сўз билан айтганда, “Кўнгил озодадур” китоби покиза кўнгилларнинг бебаҳо мулки, китобхонларнинг ардоқли наشريга айланиб қолишига шубҳамиз йўқ.

Тошгемир ТУРДИЕВ,
Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият ходими.

Реклама ҳуқуқи асосида

5,7 млрд. сўм, юридик шахсларга 2,3 млрд. сўм, ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш учун эса 5 та лойиҳага 12,7 млрд. сўм кредит маблағлари ажратди.

Лойиҳа қиймати 4 млрд. сўм бўлган “Ravnaq Fayz Textil” шулар жумласидандир. “Туронбанк” АТБнинг 226 минг АҚШ доллари миқдоридаги молиявий кўмаги эвазига корхонага Хитой давлатидан замонавий ускуналар олиб келинди. Айни пайтда, у ерда меҳнат қилаётган 70 дан ортиқ ишчилар кунига 8 минг жуфт сифатли ва турли ўлчамдаги пайпоқлар ишлаб чиқарапти.

— 2018 йилнинг кузида корхона ўз фаолиятини бошлаган эди, — дейди корхона раҳбари Шавкат Қўшматов. — Уни ташкил этишимизда “Туронбанк” АТБнинг хиссаси катта бўлди. Бизга ажратилган имтиёзли кредит эвазига йилига 2 миллиондан зиёд пайпоқ ишлаб чиқаришни йўлга қўйдик. Ҳозирги кунда Россия давлати билан ҳамкорлик шартномаларини имзолаб, экспорт қилишни ҳам бошлаганимиз...

Республика тўқимачилик саноатининг жадал ривожланишини таъминлаш, юқори сифатли ва рақобатбардош тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кенгайтириш, уларни йирик хорижий бозорларга олиб чиқишни йўлга қўйиш банкнинг асосий мақсадларидан биридир. Бундай сазой-ҳаракатлар билан иш олиб бораётган ташаббускор ишбилармонларга “Туронбанк” АТБ беминнат кўмак кўрсади.

Ўз мухбиримиз.

► Жаҳонда нима гап?

КИМ ЧЕН ИН ТРАМП
УЧРАШУВИ ОШКОР БЎЛДИ

КХДР раҳбари Ким Чен Ин декабрда АҚШ президенти Дональд Трамп билан учрашишга қарор қилган бўлиши мумкин. Бу ҳақда Жанубий Корея разведкаси маълумотларига таяниб “Yonhap” агентлиги хабар берди.

Корея миллий разведка хизматининг маълумот беришича, ноябрь охирида ёки декабрь бошида Вашингтон ва Пхеньян давлат раҳбарлари учрашувини ташкил этиш учун музокараларни бошлади. Разведка вакилларининг тахминича, йил охирига қадар КХДП етакчиси Хитойга ташриф буюриши мумкин.

КИРОЛЛИККА ҲАМКОРЛИК ТАКЛИФИ

Эрон президенти Ҳасан Рӯҳоний Саудия Арабистони қироли Салмон бин Абдул Азиз Ол Саудга минтақавий хавфсизлик соҳасида ҳамкорлик қилиш бўйича мактуб йўллади. Бу ҳақда Эрон расмий вакили Али Рабий

маълум қилди.

“Эрон президенти Саудия Арабистони қиролига минтақавий хавфсизлик, тинчлик ва барқарорликка бағишланган мактуб йўллади. АҚШнинг босими минтақадаги қўшниларни ажратиб юбормаслиги лозим. Тинчликка эришиш учун бизга коллектив ҳамкорлик зарур”, деди у.

КОНСУЛХОНАГА ХУЖУМ НАТИЖАСИДА
5 КИШИ ҲАЛОК БЎЛДИ

Ироқнинг Карбало шаҳрида намоийшчиларнинг Эрон консулига биносига хужум қилиши чоғида беш киши ҳалок бўлди. Бу ҳақда “Shafaq” агентлиги хабар берди.

Ўз навбатида, инсон ҳуқуқлари бўйича олий комиссия уч намоийшчи ҳалок бўлганини хабар қилди. Гувоҳларнинг сўзларига кўра, намоийшчилар консуллик эшикларини ёқиб юборишган, сўнгра дипломатик миссиянинг хавфсизлик хизмати ходимлари билан тўқнашувлар бошланган.

MCDONALD'S РАҲБАРИНИНГ
«ИШДАГИ ИШҚ»И

McDonald's тамаддихоналари тармоғи президенти ва бош директори Стив Истербрук ўз кўл остидаги ходимаси билан ишқий муносабатларга киришгани сабабли ўз лавозимини тарк этди. Бу ҳақда компанияда маълум қилинди.

Компания директорлар кенгаши фикрича, 52 ёшли Истербрук бу билан компания сиёсатини бузган ва теран фикрли олмаслигини намоийш қилган. Истербруkning ўзи ҳам ишқий муносабатларини хато деб тан олган.

САЙЁРАДАГИ ЭНГ ЎЛИК ЖОЙ

Ердаги энг ўлик жой Эфиопиядаги Даллол водийси ҳисобланган экан. Париж-Сюд университети олимларининг аниқлашича, у ерда бирор-бир бактерия мавжуд эмас. Бу ҳақда “Nature Ecology &

Evolution” нашри ёзди.

“Сайёраимиз сиртида сувнинг борлиги унда ҳаёт борлигининг мезони сифатида келтирилади. Бироқ тадқиқотимиз Ерда сув бўлганда ҳам мутлақ ўлик жойлар борлигини исботлайди”, деб таъкидлаб ўтишган олимлар. Уларнинг фикрича, гап шундаки, ушбу ҳудуддаги сув ўзидан жуда иссиқ (109 даражага), ўта нордон (pH=0) ва магний кўп миқдорда бўлган туз-ли аралашмани акс эттиради. Бундай таркибдаги сув тирик ҳужайраларни емирилишига мажбур қилади.

САРТАРОШГА СУИҚАСД

«Korrespondent.net» хабарига кўра, Швейцарияда футболчи Криштиану Роналдунинг 40 ёшли собиқ сартароши Рикардо Маркес Феррейра Цюрихдаги меҳмонхонада ўлдириб кетилди.

Унинг танасига пичоқ билан жароҳатлар етказилган, хонанинг барча жойларида эса қон излари бўлган. Цюрихда ушбу жиноятни содир этишда гумон қилиниб, Бразилиянинг 39 ёшли фуқароси қўлга олинган. Уни қотилликка ундаган сабаблар маълум қилинмаган.

МАЪНАВИЙ ЗАРАР УЧУН 100 ТРЛН.

«ТАСС» хабарига кўра, Россияда маънавий зарарни ундириш учун рекорд сумма — 100 триллион рубль миқдоридаги даъво ариза берилди. Бу мамлакатнинг 5 йиллик бюджетидан кўп.

Мамлакат суд ижрочилари федерал хизматига кўра, даъвогар Оренбург вилоятининг Первомайск туман судига мурожаат қилган. Унинг мазмуни ошкор этилмаган. Суд даъвогарнинг талабини асоссиз деб топан ва уни қаноатлантиришни рад этган. Бу қарорга ҳозирча шикоят келтирилмаган.

Интернет хабарлари асосида А.СОДИКОВ тайёрлади.

Эълон

Олмазор тумани ДХМ томонидан 29.07.2019 йилда 747311 сон реестр рақами билан рўйхатдан ўтган «СНР RAVSHAN GOLD EXCLUSIVE» хусусий корхонаси СТИР: 306607963 таъсисчисининг 13.09.2019 йилдаги №2 қарорига асосан

ТУГАТИЛАДИ.

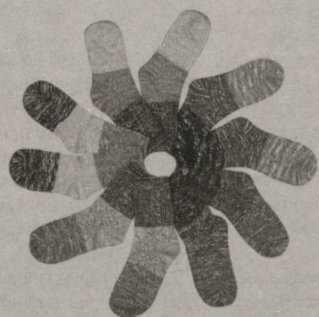
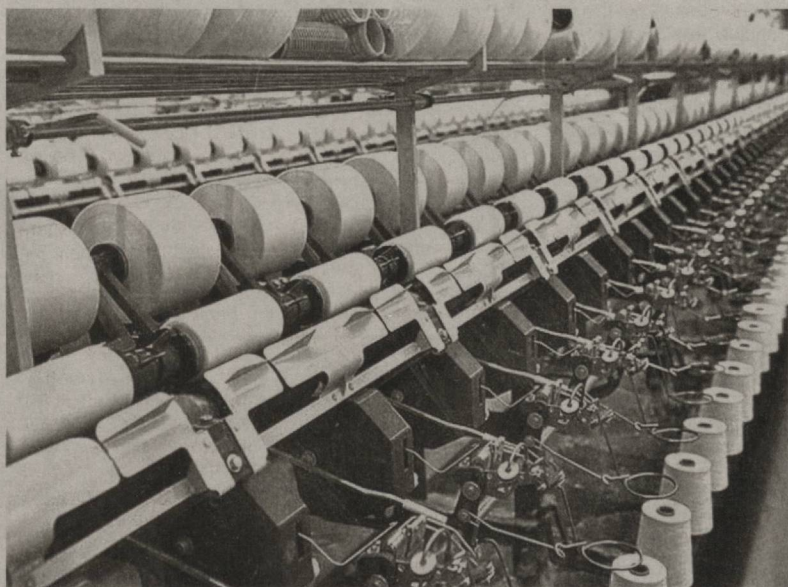
Даъвогар эълон қилган кундан бошлаб 2 ой муддат ичида Олмазор тумани, Зарқайнар, 9-тупик, 69-уй манзилида қабул қилинади.

Бир неча йиллар олдин “Made in Uzbekistan” ёрлиғи туширилган маҳсулотларни ривожланган давлатлар савдо пештахталарида қўриш, унинг харидоргир эканини

эшитиш анча мушкул эди. Мамлакатимизда ишбилармонлар — тадбиркорларга яратилаётган қулай шароитлар, қатъий белгиланган чекловларнинг олиб ташланиши экспорт имкониятини оширди.

Ҳеч бир лойиҳа эътибордан четда қолмайди (“Ravnaq Fayz Textil”)

ишбилармонларининг енгил саноатга қизиқиши ошди, бир пайтлар импорт қилинган маҳсулотларнинг деярли барчаси эндиликда ўзимизда тайёрланаёпти. Бунинг замирида тижорат банклари томонидан ажратилаётган кредитларнинг ўрни бекиёс, албатта.

Мисол учун, “Туронбанк” АТБ Жиззах вилояти филиали “Хар бир оила — тадбиркор” дастури доирасида 519 нафар жисмоний шахсга

